

Asia: VN/26268/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot pykälästä (luonnos laiksi vesihuoltolain muuttamisesta) ja säännöskohtaisista perusteluista (luku 7)

Suomen vesihuolto-osuuskunnat ry (SVOSK) on vesihuolto-osuuskuntia edustava järjestö.

Suomen vesihuolto-osuuskunnat ry:n mielestä voimassa oleva vesihuoltolaki on tarkoituksenmukaista päivittää vastaamaan muuttuneita vaateita.

Vesihuoltolaitoksen määritelmän (3 §) erottaminen toiminta-alueesta on tärkeää ja yhtenäinen määritelmä terveydensuojelulainsäädännön kanssa selkeyttää vesihuoltoalaa, vaikkakin nyt jo varsin pienet vesihuolto-osuuskunnat tulevat vesihuoltolain piiriin.

Näemme ongelmallisena 4 e §:n omaisuuden myynnin rajoitukset. Ehdotetun kirjauksen mukaan siirtyvän omaisuuden arvo määräytyisi käytännössä kunnan maksuhalukkuuden mukaan. Tällaisessa tilanteessa vesihuolto-osuuskuntien investoinnit esimerkiksi vedenottamoille voisivat siirtyä kunnalle alle reaaliarvon.

Vaikka 9 a §:ssä mainittu vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelma sekä 15 a §:ssä mainittu varautumissuunnitelma lisäävät vesihuolto-osuuskuntienkin velvoitteita, ovat lisäykset tarpeen, sillä pitkäjänteinen ja suunnitelmallinen toiminta on tärkeää erityisesti silloin kun käytettävissä on niukasti resursseja.

Lakiin lisätty 9 b § vesihuollon turvaamisesta on tärkeä. Tämä lisää painetta kunnille tehdä yhteistyötä alueella toimivien vesihuoltolaitosten kanssa. Tällä hetkellä joissakin kunnissa taajamien ulkopuolinen vesihuolto on sysätty vesihuolto-osuuskuntien vastuulle ilman kiinnostusta aitoon yhteistyöhön. Nykyisen 6 §:n mukaan riittää, kun alueelle on perustettu vesihuoltolaitoksia.

Vaikka osuustoiminnan periaatteisiin kuuluu vapaaehtoisuus, on tärkeää huolehtia olemassa olevien vesihuolto-osuuskuntien toimintaedellytyksistä. Tämän vuoksi paluu liittämismallin toiminta-alueella (10 §) on tarpeellinen. Tämä mahdollistaa toisaalta vesihuoltoverkostoihin tehtyjen investointien hyödyntämisen mutta ehkä tärkeämpänä vesihuoltoliittymien pysyvyyden alueilla, missä asukkaiden määrä vähenee. Nykyisillä, valtaosin palautuskelpoisilla liittymismaksuilla tyhjilleen jäävän kiinteistön realisoinnissa vesihuoltoliittymän palautuskelpoinen liittymismaksu saattaa olla huomattava verrattuna kiinteistön muuhun arvoon. Vesihuoltopalveluiden turvaamiseksi haja-asutusalueilla tulisi saada muutettua liittymismaksujen arvonlisäverokohtelua ja kehittää malli millä palautuskelpoiset liittymismaksut muutetaan pelkästään siirtokelpoiseksi ilman veroseuraamuksia. Muussa tapauksessa on riskinä, että vesihuolto-osuuskuntia ajautuu turhaan maksukyvyttömiksi palautettavien liittymismaksujen vuoksi.

Nykyisessä lainsäädännössä 19 §:ssä on jo mainittu aiheuttamisperiaate:

”Perusmaksun, liittymismaksun sekä muiden maksujen tulee olla eri alueilla erisuuruisia, jos tämä on tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen tai aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä”. Tämä kustannusten oikea kohdentaminen ja aiheuttamisperiaate tulee ottaa huomioon myös tapauksissa, missä laitos myy vesihuoltopalvelua toiselle laitokselle. Eli tässä myyntihinnassa ei saa olla enää esimerkiksi omistajalle tuloutettavaa osaa vesihuoltopalvelun hinnasta

Huomiot muista hallituksen esityksen kohdista

-

Muut huomiot

-

Arvonen Vesa
Suomen Vesihuolto-osuuskunnat ry